

Pähkinäkuoressa

11.12.2019

Mervi Patosalmi, Hanna Ahlgren-Leinvuo, Jukka Hirvonen

Sukupuolivaikutusten arviointi Helsingin kaupungin palveluissa – Tasa-arvohankkeen tuloksia

Tutkimuksen tarkoitus

Arviointihanke pohjaa Helsingin kaupunkistrategian kirjaukseen, jossa todetaan, että ”Sukupuolten tasa-arvo on läpäisevä periaate kaikessa kaupungin toiminnassa. Sen edistämiseksi käynnistetään tutkimuspohjainen hanke, jossa valituille palveluille toteutetaan sukupuolivaikutusten arviointi. ”Tutkimus on tehty toimialojen ja kaupunginkanslian kaupunkitutkimus ja tilastot -yksikön sekä kanslian tasa-arvoasiantuntijoiden yhteistyönä. Tarkastellut palvelut olivat erityinen tuki (kasvatuksen ja koulutuksen toimiala), alue-suunnittelupalvelu (kaupunkiympäristön toimiala), omaishoidon tuki (sosiaali- ja terveystoimiala) ja liikunnan seuratuki (kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala).

Aineisto:

Tutkimuksen aineistona on ollut pääasiasa toimialoilta saadut tilastotiedot tarkastellusta palvelusta. Tämän lisäksi on käytetty täydentäviä kyselytutkimuksia ja yhdessä arvioinnissa teema-haastatteluja. Arvioinneissa on myös hyödynnetty laajasti sukupuolentutkimuksellista tietoa tarkastellusta palvelusta.

Päätulokset

- Erityisen tuen 70 % poikavaltaisuuteen ei löytynyt yhtä selitystä. Ilmiössä limittyvät sosiaaliset, kulttuuriset ja biologiset seikat. Kaupungin tarjoama tukijärjestelmä ei näytä vinouttavan sukupuolijakaumaa. Sukupuolisensitiivinen toiminta, yksilöllisten tarpeiden huomioiminen ja erilaisten oppimisen haasteiden laaja-alainen tarkastelu edistävät kaikkien lasten ja nuorten opinpolkua.
- Kaupunkiympäristön osalta asukaskyselyssä ei tullut esille suuria eroja miesten ja naisten välillä heidän käsityksissään asuinalueistaan, vaikkakin naiset osallistuivat aktiivisemmin. Osallistumisen muotoihin onkin tarvetta kiinnittää huomiota ja varmistaa eri asukasryhmien mielipiteiden kuuluminen.
- Omaishoiva on pääosin naisten vastuulla, tosin vanhemmissa ikäryhmissä miesten osuus nousee selvästi. Omaishoitajat ovat varsin tyytyväisiä palvelujärjestelmään. Esille nousi kuitenkin nuorempien omaishoitajien huonompi jaksaminen. Onkin tarvetta yksilöllisille palveluille ja sukupuolisensitiiviselle toiminnalle.
- Liikunnan seuratuon osalta toiminta- ja tila-avustukset sekä kaupungin tilojen vakiovuorot jakautuvat varsin tasaisesti ja suuria sukupuolten välisiä eroja ei ole. Myös seurat ovat tyytyväisiä kaupungin tukijärjestelmään. Järjestelmässä on joitakin kehittämiskohteita, mukaan lukien sukupuolivaikutusten arviointi ja tiedon keruu.

”Sukupuolten tasa-arvo on läpäisevä periaate kaikessa kaupungin toiminnassa.”

-Helsingin kaupunkistrategia

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen Helsingin kaupungilla

Hankkeen keskeinen tavoite on sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen edistäminen. Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen tarkoittaa, että tasa-arvonäkökulma on huomioitu kaikessa toiminnassa, niin eri toimenpiteiden suunnittelussa, toimeenpanossa kuin seurannassakin. Helsingin kaupunkistrategiassa mainittu sukupuolinäkökulman läpileikkaavuus edellyttää tehokasta ja laadukasta sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista ja sukupuolivaikutusten arviointeja. Tutkimuksessa tuli esille, että eri toimialojen käytännöt sukupuolivaikutusten arviointien osalta ja sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisessa vaihtelevat suurestinkin. Tältä osain onkin tarpeen kehittää sekä arviointimenetelmiä että sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen käytäntöjä ja osaamista toimialan lähtökohdista lähtien. Oleellista on myös tiedon kerääminen ja hyödyntäminen. Jo olemassa olevaa tietoa ei aina käytetä, mutta toisaalta joskus on puutteita tiedon keruussa. Tämän lisäksi monipuoliset sukupuolisensitiiviset toimintatavat ja niiden tärkeys nousi esille usean toimialan arvioinneissa. Sukupuolisensitiiviset toimintatavat ovat yksi tärkeä tapa edistää kaupunkilaisten yksilöllisten tarpeiden huomiointia.

Sukupuolivaikutusten arviointien monipuolinen kehittäminen keskeistä

Hankkeessa tehdyt sukupuolivaikutusten arvioinnit ovat poikkeuksellisen syväisiä ja perusteellisia. Tämä tutkimus onkin esimerkki siitä, miten kattavaa tietoa on mahdollista saada ja tällaisia arviointeja on hyvä harkita tarpeen mukaan palvelujen tilan ja kehitystarpeiden kartoittamiseksi. Syvällisten menetelmien lisäksi on tarpeen kehittää jatkuvia kevyemmän arvioinnin toimintatapoja ja tiedonkeruuta, joita toimialat voivat tehdä palvelujen laadun seuraamiseksi. Oli kyse sitten tiedon keräämisestä, palvelujen analysoinnista tai kaupunkilaisten osallistamisesta, sukupuolinäkökulman ja sukupuolten tasa-arvon huomioiminen tekee toiminnasta ja kaupungin palveluista laadukkaampia.

Helsinki

Lue koko julkaisu täältä: [pdf](#), [selattava lssuu-julkaisu](#)

Lisätietoja: Mervi Patosalmi puh. 040 568 7073, Katja Vilkama puh. (09) 310 78396

Sähköposti: [etunimi.sukunimi\(at\)hel.fi](mailto:etunimi.sukunimi(at)hel.fi)

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot
www.hel.fi/kaupunkitieto